

מסורת הש"ס

6) ערכין כג. 7) [לקמן נג. כ"מ ק"י: 8] [שם: 8א]. 9) [באבות נעושות כו'...]. 10) [ג"ל כר מ'הוה: 8] 11) [ד"ה יעלה].

תורה אור השלם

1. וכי יגז שור את איש או את אשה ונתק קולו יקבל השור ולא יאכל את בשרו ובעל השור נקי: שבות כא כח

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אין בו ודע"ג דהתם לא קנסא. וכי מסי' לקמן דף מה פ"ג ד"ה ל: 6

מוסף רש"י

שור האצטרדין. מנחם והרג אדם ונחוק הוא להם [נ"ט: 10]. אין נדקקו לנכסי יתומין. למוכרין. אלא א"כ רבית אוכלת בהן. הסי' מחייבין לשטר כובעס מטות כרית [נע"כ: 10]. משום מונו. דל זמן שיהיה גובה תפוסה מוית משלס וחי ספקא דדיהו [נ"ט].

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

למ.

עין משפט
גר מצוה

כ א מ"י פ"ו מהלכות
כ"מ הלכה 2 קמג עש"ן
סו טו"ש"פ ח"מ ס"י טו
ספ"ף ה':
כא ב מ"י ש"ס הלכה 2:
כב ג מ"י ש"ס הלכה 1:
כג ד מ"י ש"ס הלכה 2
ועי' השגות ונתי"מ
וכ"י הלכה 1:
כד ה מ"י ש"ס הלכה 2:
כה ו ד מ"י פ"ב מה"ל
מלוה ולוה הלכה 2
סגמ עש"ן ד' טו"ש"פ ח"מ
וכ"י ספ"ף 6:

שלא יהא חוטא נשכר. והא דמשמע בפ"ק דכתובות (דף י"א. וס) דלית ליה לרצח האזי טעמא גבי גזירת שנתגירה פחותה מנת ג' שנים דמשמע ליה לרצח שאם יכולה למחות כשהגדילה לא היה לה קנס לא דמי דהתם הוא דמן הדין אין לה קנס כלל ומשום שלא יהא חוטא נשכר לא אמר דניתן לה הואיל ומן הדין אין לה אכל הכא דמן הדין יש לה אלא משום דכעיה למקמי' סגרא הוא דמשום שלא יהא חוטא נשכר מוקמי' לה אדינא ובפרק אלו נעזות (כפוסות דף לו:) אית ליה שלא יהא חוטא נשכר כנת מיראל שניה משום דמוקמי' לה אקדושתה: אין מעמידין אפוטרופוס דתם לגבות כפוסה. תימה מאי טעם דאין מעמידין דאין לומר משום דאין צ"ד מוקי'ן אלא לנכסי' שיש להן אחריות כדאיפא בפ"ק (דף ט:.) גבי שוה כסף ואוקמי'ן בתימא דלא דמי כלל דהתם מיירי בהיקו כתיי האז ומשום דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי לבי"ח ואין לומר נמי דהיינו טעם משום דפלגא נוקא קנסא ותימא לאו בני קנסא ניהו דלמ"ד פלגא נוקא ממונא מאי איכא למיר ועוד אפילו כמועד למ"ד דתמות במקומה עומדת אינו גובה ח"נ של ד' תמות * ואע"ג דהתם לאו קנסא אלא דינא וגם אין לומר משום דאיהו גופיה כי מוק פטור דפגיעתו רעה ממוט לא כ"ש וכמועד עבדי רבנן תקנה מפני חיקון העולם דכשהלכו בעליו למדינת הים ייבנין ליה דין חרש ואע"ג דלא שייך האי טעמא וגם אין לומר משום דמתסל מגופו חשו חכמים שלא יפקיד שורי שהוא דבר מקיים אבל כמועד דמתסל מכל דבר לא חשו דהא לר' ישמעאל צ"ח הוא ויכול לפלוקיה צווח וי"ל דהטעם הוא כיון דחס רחמנא על חסם שלא ישלם י"ש הלך לגבי יתמי חשו עליהו וכן מי שהלכו בעליו למדינת הים כיון שאין להם בעלים גמורים אלא ע"י מקנת צ"ד כעמדת אפוטרופוס אקילו ביה רבנן וכן המועד נמי כד תמות אין מעמידין

משום דכוי ליה ממון שאין לו חובעים. אי אמרת ליהו דעניים מאן אחי תבע ליה לדעיה אי תבע ליה עני א"ל עניי אמר יהיננא ליה: **ברנבי' שור של חרש שנגח לשור של פקח פטור.** גמ' מפרש דאין מעמידין אפוטרופוס לתם מעמידין אפוטרופוס לשור היחומים להיות במקום הבעלים לקיים והועד צעטלוי' ונונים הנוק מנכסי הקרקע של יחומים אבל מס דגבייתו מגופו הוא והוא מטלטלין אין מעמידין אפוטרופוס לכן כדלמירין בפ"ק (דף ט:) שוה כסף מלמא שאין צ"ד נוקקין אלא לנכסי' שיש להם אחריות ואוקימנא בתימא. ואיכא דאמר טעמא משום דפלגא נוקא קנסא ותימא לאו בני קנסא ניהו וקשיא לי א"כ מאי לגבות מגופו דנקט ועוד לקמן כשמעתי' [נ"ט] אמרי'ן כמועד למ"ד ד' תמות במקומה עומדת אינה נגבית מן היחומים מהאי טעמא ואי טעמא משום קנסא הוא כמועד מי הוי קנסא הא לאו כחוקת שימור קיימי: **ומעידין בהן בפני אפוטרופוס.** וקס"ד השתא דהאי מעידין בהם דקאמר למגבי ח"נ תמות וקשיא רישא לסיפא ולאחר שלשה עדי' נעשה מועד ומשלם י"ש מעלייה: **שור לפוטור.** דקסבר רשות משנה. מועד שלא מרשות זה וכנס ליד בעלים אחרים הרשות משנה את דין העדוהו: **שור פלגטריין.** שמיחה לנגיחות ומלמדין אותו לכן: **גמ' אין מעמידין אפוטרופוס.** לשור מס של חס"ל להיות אפוטרופוס במקום בעלים לקיים והועד צעטלוי' ונגבה ח"י נוקו מגופו: **כפי קאמר.** שור של חרש שוטה וקטן שנגחו והוחוקו נגחתי'ן מעמידין להם אפוטרופוס ולא לגבות ח"נ אלא לשייה מועד דכי הדר נגח משלם מעלייה: אין נוקקין. צ"ד לנכסי יתומין לגבות מהן כלום ואפילו שטר שכנת אביהם דמפרש טעמא כמס' ערכין [כג]. דיתמי לאו בני מעבד מזה ניהו אלא נטר עד דגדלי ומפקי ליה וגבי והתם מוחבינין ליה כמה מיוצג' ושניהו כשטר שיש צו רבית: **אלא אם כן רבים אוכלים** ברבית דחיישי'ן להפסד שלהן ומוכרי'ן בית דין מנכסיהן ופורעי' אותו חוב: **משום מונו.** שכל זמן שלא חבובה ניונת משלסה: **דינא הוא.** ולא קאמר דנוקקין לנכסי יתומים:

אפוטרופוס כיון דחס רחמנא עליה למ"ד ד' תמות במקומה עומדת שאם אין השור שוה ח"י נוקו אין משלם אלא מגופו: **אלמא** מעמידין אפוטרופוס. וז"ל וימא דרישא כגון שלא היה אפוטרופוס כשעת נגיחה וי"ל דהא מילתא דפשיטא היא: **ואם** הוחוקו נגחתי'ן. אין לפרש שנגחו שלש פעיטא היא: **ואם** דהניחא אי ליעודי תורא צעין אלא אי ליעודי גברא צעין לא אייעדי ד' צאוהת דשאלו בחוקת מס דמוקי כגון שהכיר בו שהוא נגחן ואפילו הוחוקו נגחתי'ן ג' פעמים לא יעשה מועד עד שיחזור ויגח שלש פעמים ברשות אפוטרופוס: **ור"ב** יוחנן אבר או דשטר שיש בו רבית. וז"ל והא טעמא דאין נוקקין משום דחיישי'ן לררי דמפרש רב הוא ברבי דרבי יהושע בפרק ג' פטור (נ"ג דף קג.) וס) והתם פסקי'ן הלכתא כותמיה והכא לא שייך טעמא דלררי ורבא דהכי נמי מפ' טעמא בפ' שום היחומים (ערכין דף כג. וס) משום שובר והכא לא שייך כלל וא"כ אמאי הוי דרבי יוסי בר חנינא טועה וי"ל ר' יוחנן קאמר בכל ענין אין נוקקין בין צמלוה הבאה מחמת עמיה ומשום דאין מקבלי'ן עדות שלא בפני בעל דין ויחומים בשלל בפני בעל דין דמי כדמוכח בהגוזל בתרא (לקמן דף ק"ב.) גבי (חמיה דרבי ירמיה ובין צמלוה הבאה מחמת אביהם ואפילו כשטר המקיים אין נוקקין משום שובר וררי וא"ל דפרש'ן משום ליה לר' יוסי בר חנינא טועה תקשה מר' יוסי בר חנינא אדרבי יוסי בר חנינא דאמר בהגוזל בתרא (ס:) גבי הא דאמר ר' יוחנן וכו' מקבלי'ן עדות שלא בפני בעל דין קבלה מיניה ר' יוסי בר חנינא כגון שהיה חולה או עדים חולים או שהיו עדים מנכסיהם ללכת למדינת הים ושלחו לו ולא בא אצל בענין אחר לא וי"ל דשמא הוא ממדה קטנים להא: **דאי** אברת מעלייה אפוטרופוס טעני' ולא עבדי. מכאן מדקדק הר"ר חיים דאפוטרופוסין לא משלמי אפילו פשעו בשל יתמי דהא הכא פשע בשור האפוטרופוס ואפ"ה מפטרי' ומה שהאפוטרופוס נשבע יתמי דמשמע בהניקין (גיטין דף נג. וס:) היינו שלא עכב כלום משלסה אבל אין נשבעין שלא פשעו דלפילו פשעו פטורים והר"ר שלמה בחור צ"ר יוסף דקדק דמלמדי בפשיעה מהיהא דהמפקיד (נ"מ דף מ: וס:) דההוא תורא דלא ה"ל כפי ושיי' וקאמר נימא לאפוטרופוס זיל שלים אחר אלא לנקרא מסרתי'ה משמע דאם פשע משלם והשתא קשה אהדדי ואורי' דודאי מחייב אפוטרופוס לשלם בפשיעה ולא ממנעי' בין מינהו אפי' יחומים בין מינהו בית דין כדמפרש טעמא